

Examen VWO

Vorbereidend
Wetenschappelijk
Onderwijs

19 | 90

Tijdvak 1
Maandag 14 mei
14.00–17.00 uur

Vragenboekje

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Dit examen bestaat uit een vertaalopdracht en 17 vragen.

Tekst 1 en 2

Tekst 1, regel 1–12, en tekst 2 zijn voorbeelden van een gedachte die in de antieke literatuur vaak is verwoord. Daarbij zijn dikwijls dezelfde elementen aan te wijzen.

- 1 Kan Tellus *beatus* worden genoemd volgens het criterium dat Ovidius verwoordt in regel 5 t/m 7 (sed t/m debet)? Geef een verklaring voor je antwoord.
- 2 Om welke reden is de kwalificatie *beatus* niet op Cadmus van toepassing? Baseer je antwoord op informatie uit tekst 1, regel 8 en volgende.

Tekst 1

Regel 8–12

Zonder dat er een naam genoemd wordt, wist de lezer uit de oudheid onmiddellijk om wie het ging.

- 3 Op grond van welke informatie uit deze regels wist hij dat? Citeer bij wijze van antwoord de twee desbetreffende Latijnse woordgroepen.
- 4 Tegen welke uitleg van het Actaeonverhaal zet Ovidius zich kennelijk af in regel 11–12?
- 5 Citeer twee woordgroepen uit regel 13–16 waarmee Ovidius zijn eigen opvatting accentueert.

Er bestaat een frappante overeenkomst tussen het Actaeonverhaal en de volgende woorden uit de *Tristia*:

„Scite, precor, causam errorem iussae, non scelus esse fugae.”

„Bedenk, vraag ik u, dat de reden van mijn verbanning niet een vergrijp maar een vergissing is geweest.”

- 6 Leg uit welke overeenkomst er bestaat tussen het Actaeonverhaal en de geciteerde woorden uit de *Tristia*.

Regel 29–30 sic t/m perfudit

Op het eerste gezicht een onschuldige bezigheid.

- 7 Uit welk woord blijkt meteen al het tegendeel?

Regel 31 *cladis praenuntiae verba futurae*

- 8 Wat maakt de woorden van Diana in regel 32–33 nu eigenlijk tot *cladis praenuntiae futurae*?

In regel 34–35 geeft Ovidius een staaltje van zijn poëtisch kunnen.

- 9 Noem twee verschillende stijlmiddelen en citeer de desbetreffende woorden.
- 10 Welke paradox heeft Ovidius aangebracht in regel 38?

Regel 38–43 fugit t/m mansit

- 11 Beschrijf de drie stadia van het proces waarin Actaeon zich bewust wordt van zijn metamorfose.
- 12 Welke specifiek menselijke eigenschap heeft Actaeon behouden?
- 13 Welke menselijke eigenschap heeft hij nu niet meer?
- 14 Leg uit op grond van de afloop van het verhaal dat hij nu een voor hem nutteloze eigenschap heeft overgehouden en een nuttige heeft verloren.

Vraag 15 heeft betrekking op de secundaire lectuur die je ter voorbereiding van het Centraal Schriftelijk hebt bestudeerd.

Het moment dat Diana en haar nymphen door Actaeon gezien worden, is in de schilderkunst dikwijls uitgebeeld. Eric Sluyter stelt in zijn artikel bij een beschrijving van een 17de eeuws schilderij, dat daarop „erotische en moralistische preoccupaties in een onverbreekelijke samenhang verbonden blijken”.

- 15 Wat bedoelt Sluyter met deze woorden? Verwerk in je antwoord het verhaal van Actaeon en Diana. Gebruik niet meer dan 100 woorden.

Tekst 3

Het sonnet *Voor Diana* van Kees Winkler zou zeker in de smaak gevallen zijn bij Ovidius, de „lusor amorum”, „die speelse dichter van de liefde”. Winkler heeft op een luchtige manier antieke en moderne elementen met elkaar in verband gebracht.

- 16 Wijs in elk van de vier strofen een afwijking aan ten opzichte van het beeld van Diana in de antieke mythologie.

Vertaalopdracht en vraag 17

Bestudeer tekst 4, met de inleiding en de aantekeningen.

Vertaal regel 3–18 en beantwoord vraag 17.

Vraag 17 heeft betrekking op de teksten 4 en 1.

Het verhaal over Pentheus verschilt op twee punten van het verhaal over Actaeon.

- 17 Op welke twee punten? Beantwoord deze vraag aan de hand van de regels 3 en 11 van tekst 4.

Einde